

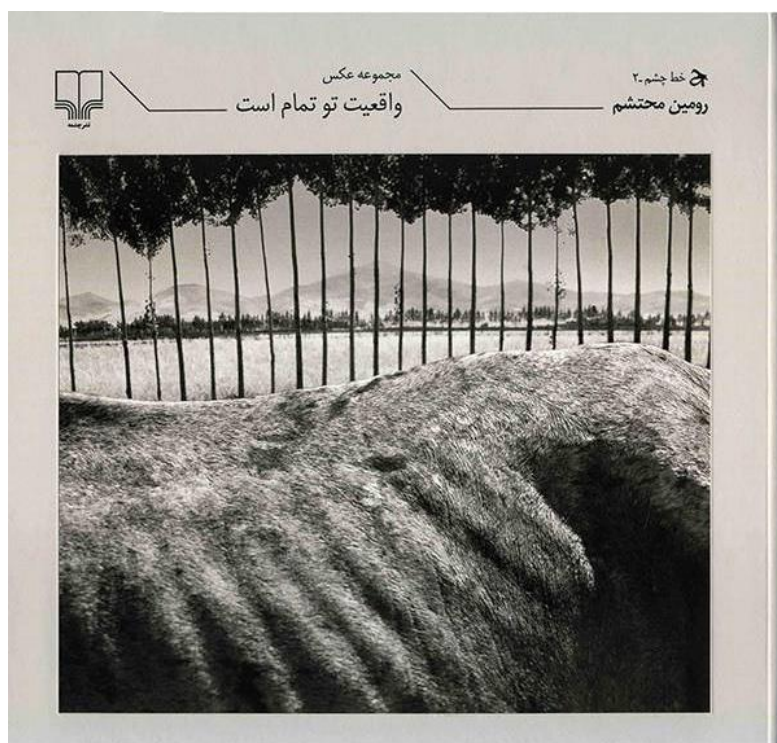
«نقد کتاب عکسِ واقعیت تو تمام است، رومین محتشم»

با رویکرد پساساختارگرا

دکتر محمد خدای مترجم زاده

عمادالدین رحمانی قزانچی

۹۹۱۲۳۳۵۲۰۲

کتاب مجموعه عکس «واقعیت تو تمام است» از رومین محتشم، در بهار ۱۳۹۵ توسط نشر چشمه به تعداد ۱۰۰۰ نسخه به چاپ رسید. قطع کتاب خستی بوده و جلد سخت (گالینگور) دارد، صفحات کتاب از جنس کاغذ گلاسه است که حس خوشایندی هنگام تورق کردن آن و دیدن عکس‌ها منتقل می‌کند. کتاب با مقدمه‌ای از مؤلف شروع می‌شود که غیر از اشاره‌ای بسیار کوچک، اطلاعاتی در مورد خود به مخاطب ارائه نمی‌کند و صرفاً بیانیه‌ای برای آماده سازی ذهن مخاطب برای دیدن ۷۱ عکس سیاه و سفید موجود در کتاب است که پس از نقدهای مثبت یک صفحه‌ای از مهران مهاجر و مهدی مقیم‌نژاد با آنها مواجه می‌شویم. این مقدمه‌ها در پایان کتاب برای خوانندگان غیرفارسی زبان به انگلیسی نوشته شده است. صفحه آرای کتاب زیبا و ساده بوده و اندازه و خوانایی فونت فارسی و انگلیسی بسیار رضایت‌بخش است. در مجموع کیفیت کتاب در مقایسه با قیمت آن بسیار خوب ارزیابی می‌شود.

رومین محتشم متولد ۱۳۴۰ از شهر ارومیه و فارغ‌التحصیل رشته عکاسی از دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران است. او آثارش را در نمایشگاه‌های انفرادی و گروهی زیادی در ایران و دیگر کشورها به نمایش گذاشته است. او از سال ۱۳۷۰ تا کنون داوری بسیاری از جشنواره‌های معتبر داخل ایران را انجام داده است. محتشم علاوه بر کتاب «واقعیت تو تمام است»، کتاب عکس دیگری با عنوان «جام تهی» در سال ۱۳۹۶ توسط نشر چشمه چاپ کرد که شامل گزیده‌ای از عکس‌های او از دریاچه ارومیه است.

۷۱ عکس سیاه و سفید کتاب با قاب‌بندی مستطیل افقی و انگشت‌شماری عمودی از مکان‌های متفاوتی به ثبت رسیده است و تمامی آن‌ها بدون زیرنویس و توضیح هستند، ظاهراً مؤلف به مقدمه‌ی ابتدایی کتاب برای آماده کردن مخاطب برای عکس‌ها بسنده کرده است. چیدمان عکس‌ها می‌توانست بهتر باشد، وجود فضای خالی اضافه در زیر عکس‌ها با فضای خالی کم بالای عکس‌ها نسبت ناهمگونی دارد و خوشایند جلوه نمی‌کند. آشفتگی، عدم انسجام، فی البداهگی، بی‌دقتی، شانس، تصادف و گاهی فوق‌العاده، این‌ها همان ویژگی‌هایی است که با نگاهی به گذشته و به‌خاطر آوردن اولین عکس‌هایی که در ۱۸ سالگی با دوربین گوشی هوشمند برادرم به ثبت می‌رساندم برایم تداعی می‌شود. وقتی برای اولین بار با برنامه‌های ادیت عکس آشنا شدم گویی

دری جدید، به دنیایی جدید برایم گشوده شد، تقریباً هر عکسی که می‌گرفتم را به‌سرعت با ذوق و شوق فراوان به فوتوشاپ منتقل می‌کردم و با تنظیمات مختلف موجود در این برنامه فوق‌العاده، که به بهشتی برای من بدل شده بود، به ویرایش و زیبا کردن آن (البته زیبا از نظر خودم) می‌پرداختم.

گاهی جزئیات را افزایش می‌دادم گاهی عکس را سیاه و سفید می‌کردم گاهی کنتراست عکس را در حد بی‌اندازه‌ای بالا می‌بردم و گاهی اشباع رنگی را تا جایی که فوتوشاپ اجازه می‌داد، افزایش می‌دادم و در همین حال تصور می‌کردم که بهترین عکاس جهان هستم. به هر سفری که می‌رفتم از ابتدا تا انتهایش تنها چیزی که برایم مهم بود پیدا کردن سوژه‌های جذاب برای ثبت آنها با دوربین نه چندان با کیفیت گوشی بود، هر جایی که توقف می‌کردم، به‌سرعت در اطراف پرسه می‌زدم و به‌دنبال ثبت لحظه‌ای ناب از نگاه خودم بودم نگاهی شخصی که نتیجه آن فقط برای من مهم بود و نه دیگران. عکس‌ها را با روش خاص و عجیبم ویرایش می‌کردم و از اینکار لذت فراوانی نصیبم می‌شد.

چند سال گذشت تا بالاخره این مرحله عجیب را که تجربه‌ای دلچسب در زندگی‌ام بود، پشت سر گذاشتم و از آن نگاه و سبک شخصی (که شاید با دید فعلی چندان خوشایند به‌نظر نرسد) خداحافظی کردم. تصاویر موجود در این کتاب، عکس‌های گذشته‌ام را گویی دوباره زنده کرد و آن‌ها را در مقابل چشمانم قرار داد. کتاب رومین محتشم بسیار جالب است گویی چند عکاس تازه‌کار و مبتدی در کنار یک عکاس حرفه‌ای و بسیار با تجربه آثارشان را در قالب یک کتاب عکس ارائه کرده‌اند. برخی از عکس‌ها از نظر موضوعی، محتوایی و تکنیکی بسیار ساده و مبتدیانه به‌نظر می‌رسند در حالیکه برخی دیگر از عکس‌ها چه از نظر محتوایی و چه از نظر فرمی و تکنیکی واقعاً چشم‌نواز و زیبا هستند و می‌توان چند دقیقه‌ای به آنها خیره شد، هر چند تعدادشان نسبت به دسته نخست خیلی کمتر است.

مجموعه عکس «واقعیت تو تمام است» مسافرت بین شهری فردی را نشان می‌دهد، که در حال رفتن به قبرستان و دیداری تازه کردن با نزدیکان فوت شده‌اش است. او در طول این مسیر با اشتیاق و ذوق از سوژه‌های متفاوتی عکس می‌گیرد؛ سوژه‌هایی نظیر، سگ، دریاچه، درخت، زمین کشاورزی، خانه‌های مخروبه بین شهری، جاده، آسفالت، ماشین‌های در حال عبور و هر چیزی که به نظرش جلب توجه می‌کند و برای او واجد معنایی والا و درونی است. او پس از بازگشت به خانه، با سیاه و سفید کردن این تصاویر به اصطلاح اسنپ شاتی^۱، (عکس فوری) این سفر را برای خود جاودانه می‌کند.

1 . snapshot